

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat
 ev. Rezele Ferdinand 4/22.
 József Ióhercz-ut.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség Kiadóhivatal
 181.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉSI

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Félsz évre — — 1080 Lel
 Fél évre — — — 540 Lel
 Negyed évre — — 270 Lel
 Havonta — — — 90 Lel
 Előfizetési díjszabás szerint

EGYES SZÁM ÁRA — 5 Lel
 VASÁRNAP — — — 6 Lel

Előfizetési 50 banival több

Miss Universe ma éjjel átutazott az aradi állomáson.

Beregi Oszkár autogrammdélelőttöt tart szombaton az Aradi Közlöny szerkesztőségében.

Világhitel a világbéke szolgálatában.

A Népszövetség új tervezete gyengébb államok védelmére. — Gyors pénzsegélyt kapnak a megtámadott államok. A kölcsön feltételei.

(Genf, aug. 22.) A népszövetség legközelebbi ülészakájának napirendjén „pénzügyi támogatás” címén rendkívül érdekes javaslat szerepel, amely sok tekintetben fontos tényezője lehet az általános béke felé való törekvésnek.

Már a leszerelési probléma ügyében folytatott tárgyalások során kialakult az a vélemény, hogy valamely megtámadott országnak nyújtandó anyagi támogatás nemcsak az illető állam biztonsági érzését emelné lényegesen, hanem ezzel egyúttal az összeütközések esélyeit is csökkentené.

Nincs semmi új a nap alatt. A Népszövetség is Montecuccoli gróf régi tételéhez nyúlt vissza, amely szerint a háborúhoz három kellék kell: pénz, pénz és pénz. Ha már most a gyengébb félnek adok pénzt és a támadótól azt megvonom, akkor lényegében a háborút nehezítem meg és a békét szolgálom. A Népszövetség előtt fekvő javaslatnak tulajdonképpen ez az alap gondolata.

A pénzügyi probléma technikai részének megoldását a Népszövetség a pénzügyi bizottságra bízta, amely ki is dolgozott egy javaslatot. Ezt a tervezetet közölték a Népszövetség minden tagjával. A tervezet főbb vonásaiban a következő:

Gyenge pénzügyi forrásokkal bíró államok hitele — ha normális időkben általában kielégítő is — nemzetközi honvédelmi események feltétlenül megrendül. Az ilyen ritkán vannak abban a helyzetben, hogy már békében gondoskodhassanak pénzügyi helyzetük szilárdságának háborús veszedelem idején való biztosításáról. Nemzetközi válság alkalmával a pénzpiac még a nem közvetlenül érintett országokban is rendkívül érzékeny és tartózkodó. Gazdaságilag gyenge állam, ha megtámadják, kölcsönt a legkritikább esetben kap. Ezen kíván a tervezet segíteni.

Gyors, szinte automatikus pénzsegélyről gondoskodik oly esetben, ha valamely államot megtámadnak, hogy az érdekeit ország gazdasági ellenállását erősítse. A kölcsönkérő kormány hitelét támasztja alá, hogy a legkedvezőtlenebb helyzetben is kölcsönműveleteit simán bonyolíthassa le. A támogatás garanciák adásával történik.

Pénzsegélyt a megtámadott államoknak.

A tervezet szerint a Népszövetség minden tagja részesülhet ily kölcsönben, ha aláírja a pénzügyi egyezményt és ha az illetékes tanács egyhangú határozattal megállapítja, hogy az illető államot támadás fenyegeti, vagy ily támadásnak az áldozata lett.

A pénzügyi támogatás a szokásos módon a nemzetközi pénzpiacon kibocsátott kölcsön-tervezet garantálásával történik. A kölcsönkérő kormány a rendes módon biztosítaná a

kamatot, amelyekre az egyezményt aláíró államok közös garanciája szolgál biztosítékkal. Ezen felül azok a szignatárius hatalmak, amelyeknek pénzügyi helyzete olyan szilárd, hogy minden körülmények között hitelképesek, a kölcsönadóval szemben a teljes kölcsön visszafizetését külön is garantálják. A tervezet szerint tehát minden ilyen kölcsön hármas fedezettel bírna:

- 1) a kölcsönt kereső kormány,
- 2) az egyezményt aláíró valamennyi állam és
- 3) egyes pénzügyileg erős államok részéről adott garanciával.

Ha tehát adott esetben a tanács egyhangúlag elhatározná, hogy egyik tagjának pénzsegélyt ad, felhatalmazza ennek az országnak a kormányát, hogy a fent részletezett biztosítékok lehetőségével a kölcsönt bocsássa ki a kölcsönösszeg maximumát, valamint a törlesztés évi összegét a tanács állapítja meg. A garanciát nyújtó egyes államok szavatosságát, ugyszintén a speciális garanciákat adó hatalmakét is a tanács állapítja meg.

A rendes garanciákat adó államok kötelezettsége csak abban az esetben nyílik meg, ha a kölcsöntvevő kormány a törlesztést elmulasztja s az általa biztosított tartalékfedezet is kimerült. A speciális garanciát nyújtó államok kötelezettsége akkor válik esedékessé, ha nemcsak az adós kormány mulasztja el a törlesztést, hanem valamelyik garáncáló ország sem teljesítené a vállalt kötelezettségét. A rendes és speciális garanciákat adó államok szavatossági kötelezettségének kontingensét a tanács számszerűleg állapítja meg.

Stresemann hazaérkezése után beadja lemondását.

Londonból jelentik: A New States elismerő cikket ír Snowdenről. A lap azt írja, hogy

az antant cordial voltaképpen a békeszerződések aláírásakor már feloszlott. Jogultsága ettől kezdve megszűnt és a szövetség csak békiyöt jelentett Anglia számára.

Franciaországnak más politikai céljai vannak, mint Angliának és a szembekerülés egyre fel-tünőbb.

Hágában ma folytatták a hatalmak magántárgyalásait, amelyekről jelentést adtak ki. Eszerint a tárgyalásokat ma fél 11-kor kezdték, mivel eddig megállapodásra nem jutottak, azokat újra folytatták, elteve attól az elhatározástól, hogy feltétlenül kedvező megoldást találnak és arról a konferenciának holnap beszámolnak.

A hágai konferencia eseményeit a német körökben pesszimiztikusan ítélik meg.

Stresemann elkedvetlenedett s valószínű-

A Népszövetség fegyvere.

Ha ez bekövetkezik, a Népszövetség kétségtelenül olyan fegyvert kapna a kezébe, amely a konfliktusok megelőzése vagy megszüntetése szempontjából erősebb és hatásosabb lehetne, mint eddigi — tisztán erkölcsi — ereje és befolyása. Valószínű, hogy valamely támadó szándékkal foglalkozó államot meghökkentené, ha tapasztalná, hogy a Népszövetség tagjai egyhangúlag támogatnák azt az országot, amellyel szemben támadólag akar fellépni.

Ez a támogatás azonban mást és többet is jelent. Jelenti egyúttal a Népszövetségben képviselt államok pénzpiacának egységes elzárkózását is a másik állam kárára. Ezek az akadályok pedig, amelyeket a támadó országnak le kellene győznie, olyan nagyok, hogy emberi számítás szerint maga a demonstráció, hogy a Népszövetség az egyezményt alkalmazásba akarja venni, elégséges lenne a támadó fél visszariasztására. A tervezet ebben annyira bizik, hogy azt hiszi, hogy az egyezmény végrehajtására egyáltalán soha sem kerülhet sor.

Végül azzal a kérdéssel is foglalkozik a tervezet indokolása, hogy az egyes államok mit kockáztatnának az egyezmény elfogadásával. Európa mai helyzetében nincs olyan politikai vagy nemzetközi esemény, esetleg válság, amelynek hatásait ne éreznék minden ország úgy gazdaságilag, mint pénzügyileg. Minden nemzetközi bonyodalom effektív károkat okoz a közvetlenül nem is érintett országokban. Ez az elkerülhetetlen effektív kár nagyobb, mint a kockázat, amelyet az egyezmény elfogadása és a garanciák vállalása jelentene. Sőt épen az egyezmény akadályozhatná meg, hogy nemzetközi incidensekből kifolyólag minden állam anyagi kárt szenvedjen.

leg Berlinbe hazaérkezve, beadja lemondását.

A német körök közömbösen néznek Stresemann lemondása elé és hangoztatják azt, hogy ennek a külügyminiszter betegsége miatt előbb-utóbb be kell következnie. A külföldi vélemény szerint Stresemann távozása kedvező, mert alkalmat szolgáltat arra, hogy a német nép valódi felfogásához idomuló arcot öltson a német politika.

Wiesbadenből jelentik: Az itteni angol megszálló csapatok parancsnoka távirati rendeletet kapott a hadügyminisztériumtól, mely közölte, hogy szeptemberben megkezdődik az angol csapatok kivonulása a Rajna-vidékről.

A hadügyminiszteri parancs utasítja az angol parancsnokot, hogy az első csapat-szállítmányt szeptember 10-én indítsa utnak Anglia felé.

Utána gyors tempóban kell megtörténni a többi csapat hazaszállításának.

Az új tőzsdetörvény tönkre teszi az ország iparát és kereskedelmét.

Vészelyben forog a hitelügylet. — Pacuraru főtitkár támadása a város vezetősége ellen. — Ahol nem képviselik az iparosok és kereskedők érdekeit: — Jövőhagyták a kamara költségvetését. — Az új tőzsdetörvény miatt máris silányabb gabonát szállítanak a termelők.

A Kereskedelmi és Iparkamara igazgató-tanácsának mai ülése.

(Arad, augusztus 22.) Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara igazgatótanácsa ma délután hat órakor ülést tartott, amelyen a kereskedőket és iparosokat érdeklő reindkivül fontos határozatok hangzottak el. Napirend előtt Petrescu Miklós, az Astra-gyár igazgatómérnöke, a tanács alelnöke szólalt fel és köszönetet mondott azért a bizalomért, ami megválasztása alkalmával megnyilvánult. Kijelentette, hogy nem polttizál és minden tudását, energidját az iparosok és kereskedők érdekeinek fogja szentelni. Ezután Vlad Sándor elnök megnyitotta az ülést és átadta a szót Pacuraru Brutus iparkamarai főtitkárnak, aki részletesen beszámolt a múlt hónapi eseményekről. Örömmel hozta tudomására az igazgatótanácsnak, hogy a kereskedelmi miniszter Domán Sándor nagykereskedőt a kamara igazgatótanácsába delegálta. A munkaügyi miniszter pedig Popescu Péter vezérigazgatót, valamint Suciú Vasilec delegálta a tanácsba. A pénzügyminiszter Pop Marcu pénzügyigazgatót és Stefanescu Simont, az Astra-gyár cégvezetőjét a kamara cenzorává nevezte ki.

Az elavult háborús intézkedések.

Bejelentette ezután, hogy a Kereskedelmi és Iparkamara kéréssel fordult Aradvármegye tanácsához, hogy léptesse életbe a régi vásári szabályrendeletet. Az új szabályrendelet módját nyújt arra, hogy fejlett iparral rendelkező községekbe vásárok alkalmával vándoriparosok vigyék el portékáikat. Tudomására hozta továbbá az ülésnek, hogy

a kereskedelmi miniszter jövőhagyta a kamara költségvetését.

Foglalkozott ezután a város vezetőségéhez benyújtott javaslattal, amelynek értelmében kérte a kamara az elővásárlási tilalom megszüntetését.

— A város vezetősége — folytatta a főtitkár — nem látta be, hogy a háborús, elavult intézkedéseket lassanként meg kell szüntetni és a kérelmet elutasította.

— Ezzel a város elsősorban antiszociális felfogásáról tett tanubizonyságot és arról, hogy nincsen érzéke sem a kereskedelem, sem a közönség érdekei iránt. Az elővásárlási tilalmat a spekuláció megakadályozására hozták. Ma azon a ez az intézkedés elvesztette aktualitását. A közönség érdeke is, hogy az élelmiszerekkel foglalkozó gyarmatárkereskedők akik a város minden részében árusítanak, korán reggel bevásárolhassanak, hogy elláthassák a közönséget a szükséges napi cikkekkkel. Ezek a kereskedők nem árulnak drágábban, mint a piacon, de a közönség kényelmét szolgálják és a város nem tudja megérteni, vagy belátni, hogy má már megszűnt az élelmiszerekkel való spekuláció.

Ki kell jelentenem — mondotta a főtitkár — hogy a piac szabályozása kizárólag a Kereskedelmi és Iparkamara hatáskörébe tartozik. A város magának vándikálta ezt a jogot, mintán azonban kevés megértést tapasztalunk, kénytelenek leszünk jogunk birtokába lépni.

Támadás a városi tanács ellen.

További beszámolójában hangoztatja, hogy ez az ország daslakodik az értékes természeti kincsekben. De a régebben elkövetett hibák miatt ezek a kincsek kiaknázatlanul maradtak és ezért szenved az ország valamennyi lakosa. Valóságos reneszerváltozás történt, ami reményt nyújt arra, hogy a kereskedelem és ipar fellendülését vonja maga után. Az iparkamara tervbe vette, hogy az aradi kereskedők és iparosok panaszaikat közvetlenül akarja meghallgatni, hogy az orvoslás, minél hatásosabb legyen. Ezért vásárnaponként az aradi kereskedőket és iparosokat értekezletre hívja össze, amelyen részt vesznek a hatóság képviselői is. Ezen az értekezleteken minden sé-

relmet, minden panaszt orvosolni igyekeznek a Kereskedelmi és Iparkamara. Rámutat továbbá arra, hogy

Aradváros vezetősége azért léptetett életbe néhány antiszociális intézkedést, mert a kereskedők és iparosok nagyon gyér-gén vannak képviselve a város vezetőségében.

A kamara delegátusok.

Javasolja, hogy a törvény által adott jognál fogva a kamara a következő tagokat delegálja a különböző bizottságokba:

Niculescu Cristea mérnök és Omescu Cornel gyógyszerész, a vármegyei statisztikai bizottságba. Trimbitioni Traian iparfelügyelő és Hendl vállalkozó a fa- és fémipariskola iskolai bizottságába. László Dezső bankigazgató a felsőkereskedelmi fiiskolába, Tatu János igazgató a leánykereskedelmi iskola bizottságába, Seciula Axente a mezőgazdasági kamara bizottságába Pacuraru Brutus a felső flu és leánykereskedelmi iskola, a kereskedelmi tanonciskola, az első számú tanoncotthon iskolai bizottságába, Issekutz Géza vezérigazgató, Popescu Miklós, a Mezőgazdasági Kamara igazgatója László Dezső bankigazgató, Assan G. G., a kereskedelmi minisztérium volt államtitkára, Popovici A. C., kereskedelmi miniszteri államtitkár, dr. Szöllösi Zsigmond, a Kereskedelmi Testület főtitkára, Otariu Justin, az Ipartestület elnöke, Alföldi Pál, a Mezőgazdasági Egyesület igazgatója, Trimbitioni Traian iparfelügyelő, Stern Gyula vezérigazgató, Piso I. erdészeti főfelügyelő, Fodor Gyula vezérigazgató, Dumitrescu C. vámfelügyelő és Goldschmidt Sándor bankárt a kamara levelező tagjaivá választották meg.

Az új tőzsdetörvény.

Az egyhangú választások után Pacuraru Brutus ráért az igazgató tanácsülés legfőbb pontjára, az új tőzsdetörvény részletes ismertetésére. Kimutatta, hogy

a tőzsdetörvény, amely megszüntette az aradi tőzsdébiróságot, katasztrofális károkat okozott az iparban és kereskedelemben.

Az érdekelteknek mindent el kell követniük, hogy olyan módosításokat, vagy kiegészítéseket eszközöljenek ezen a törvényen, amelyek megszüntetik a sérelmeket.

Dr. Rácz Sándor ügyvéd szólalt fel ezután.

Románia kedvező eredményt ért el Hágában

Megérkezett Hágából Mironescu jelentése. — Csökkentek az ország háborús adósságai.

Bucurestből jelentik: Filott, a külügyminisztérium salfőnöke visszaérkezett Hágából és magával hozta a külügyminiszter jelentését Maniu miniszterelnöknek. A jelentésben bennfoglaltatik a Románia által tett engedmény is.

Szombattól kezdve olcsóbb lesz a sör.

A sörgyárak és vendéglősök egy lejjel leszállítják egy pohár sör árát.

(Az Aradi Közlöny kolozsvári tudóstíjának telefonjelentése.) Az erdélyi és bánati sörgyárak, valamint a Vendégipari Munkaadók Országos Szövetsége között tárgyalások indultak meg a sör adójának hektóliterenként 450 lejre történt felemelésével kapcsolatosan a sör árak szabályozásáról. A sörgyárak a felemelt adótételt kénytelenek voltak áthárítani a vendéglősökre, mert hatalmas rezsijük és a sörigyasztás általános csökkenése következtében nem terhelhették meg jobban költségeiket, viszont a vendéglősök szintén a sokoldalú kiadásokra való hivatkozással a felemelt adót a fogyasztókra hárították át és ennek lett eredménye, hogy Erdélyben és a Bánságban felelő mértékben mérsékeljék.

Rámutatott arra, hogy ez az akció, sajnos, már idejét multa, mert a törvény életbelépett. Igazolta, hogy

minden civilizált államban arra törekszének, hogy szakbiróságokat állítsanak fel. Ezzel szemben a kormány megszüntette az aradi tőzsdébiróságot, amely biztos védelmezője volt a hitelezőknek.

Az ipar és kereskedelem a legsúlyosabb válsággal küzd Romániában. Ebben a súlyos helyzetben a tőzsdébiróság nyújtott némi könnyebbséget, mert a hitelezőknek nem kellett polgári per után behajtani követeléseiket, amely akció éveket vett volna igénybe. A hitelügylet a legnagyobb vészelyben forog, mert ismét lehetőség van arra, hogy három-négy évig húzzanak egy pert, amit a tőzsdébiróság három-négy hét alatt intézett el.

Bárá Neuman Károly rámutat arra, hogy a legszomorubb az új törvényben az, hogy a kormány nem gondoskodott átmeneti intézkedésekről. Javasolja, hogy a kamara járjon el az illetékes miniszteriumnál, hogy

a most folyamatban lévő tőzsdébiróságoknak átnyújtott perekben még a tőzsdébiróság mondjon ítéletet.

Javasolja továbbá, hogy a kamara ezen akciójába vonja bele az összes testvérintézményeket, hogy annál biztosabb legyen az eredmény.

Deutsch Andor hozzájárul báró Neuman indítványához és kijelenti, hogy az Aradi Kereskedelmi Testület a legsürgősebben az akció élére áll.

Zima Tibor szólalt fel ezután. Kifejtette, hogy ha a hitelező és az adós közötti pereket a rendes bíróság tárgyalja, az adós nem fizet és az ipar és kereskedelem válsága még súlyosabb lesz. Indítványozza, hogy Temesvárt is vonják bele az akcióba.

Dr. Reusz Miklós rövid beszédében hozzájárul az elhangzott javaslatokhoz.

Kardos Jenő gabonakereskedő bejelent, hogy

a tőzsdébiróság megszüntetésének máris megvan a káros hatása, mert a termelők abban a hitben, hogy a peres eljárás évekig fog tartani, silányabb gabonát szállítanak a megrendelőknél.

Tatu János, az Aradana igazgatójának felszólalása után, az igazgató-tanács úgy határozott, hogy az elhangzott javaslatokat kiegészíti azzal, hogy a tőzsdetörvény kiegészítését kéri oly módon, hogy a jövőben felállított tőzsdébiróságok ne csak a tőzsdén felmerült vitás ügyeket tárgyalják, hanem azokat is, amikor a hitelező és a vásárló, a vásárlás, illetve eladás alkalmával, vagy nemfizetés esetén, a tőzsdébiróságot erre felkéri.

Petrescu Miklós alelnök indítványára a tanács elhatározta, hogy Vlad Sándor iparkamarai elnök és Pacuraru Brutus főtitkár Bucuresztbe utaznak, ahol az illetékes miniszteriumnál tolmácsolják a kereskedők és iparosok panaszaikat, az új tőzsdetörvény sérelmei miatt. A tanácsülés 8 óra után ért véget.

Az Adeverul valószínűnek tartja, hogy ezek a javaslatok elfogadhatók, mert Románia a Young-tervben megállapított kvóta arányában csökkentette háborús adósságait.

Beregi-autogrammdélelőtt az Aradi Közlöny szerkesztőségében.

Az Aradon időző magyar művész szombaton délelőtt 11—1 óráig szerkesztőségünkben autogrammdélelőttöt tart. — Az aradi közönség rajong Beregi Oszkárért. — Minden jelentkező megkapja a művész dedikált fényképét.

(Arad, augusztus 22.) Amikor Beregi Oszkár a múlt hét csütörtökjén Aradra érkezett, a hivatalos színházi híradás egészen rövid ideig tartó vizitnek jelezte látogatását. „Csak néhány nap” — mondta a kommuniké — és azóta már egy hét telt el, de még ezután is Arad vendége marad Beregi. hiszen szombaton és vasárnap fel is lép az aradi színházban együttesével.

Természetesen most Beregi Arad érdekessége. A kávéházban, a strandon, a korzón, ahol feltűnik egy pillanatra, összebuknak a női fejek és végigsuhan a sóhaj: „Nézd Beregi Oszkár...” Egészen ismeretlen hölgyek szólították meg az uccán és fiktív vonatismeletségre, meg hírért nem hallott Stánci nénikre hívatkoztak, mint ismeretségi kapcsolatra, csak hogy közelébe jussanak néhány perc varázsának erejéig Beregihez és a vége természetesen mi? — autogramm. A korzón gyakran lehet az est villanyremegésében ideges bakfisokat látni, akik sétájukra fölismerhető alakú könyvecskéket vittek magukkal — autogrammkönyvet és egyszeriben fellendült az az ipar, ami ekkor könnyen érthető — a fényképlevelezőlap iparáé. Beregi arcképeit vásárolgatják, hogy azután aláíratfíassák, s odahaza azután elrejtessék emlékkönyvük lapjai közé.

Beregi hőiesen túri a sorsát. Söt örül. Az obligát frázisokon túl határozottan látszik hogy szeretettel kötött ki Aradon a kényszer-szünetre, s örömmel veszi az aradi közönség minden szeretet megnyilvánulását. Talán arra gondol, hogy sokáig nem láthatja a közönség őt, sem ő az aradi közönséget, mert kiszámíthatatlan a színész utja. Ma Erdély, holnap Bécs, holnapután Óceán, Hollywood, s esztendőik intervalluma to'akodik ismét a jelen és viszontlátás közé. Ez pedig valószínű is, Beregi ha kilép az erdélyi bércek közül, hosszú esztendőig nem tér vissza és épen ezért nagyobb szeretettel cirógatja meg Erdélyt... Aradot... mint azelőtt amikor tudta, hogy minden évben, másodévből fölkeresheti.

De önkéntelenül megérezte ezt a közönség is, amikor oly frappáns és őszinte érdeklődéssel és szeretettel vette körül mint most. Sokan azonban nem tudtak közelébe jutni, hogy üdvözölhessék és autogrammot szerezzenek tőle és emiatt

az Aradi Közlöny szerkesztősége elhatározta, hogy mindenkinek alkalmat akar adni a művésszel való személyes találkozásra. Szombaton délelőtt 11—1 óráig az Aradi Közlöny Beregi-autogrammdélelőttöt rendez a szerkesztőségi helyiségünkben.

Ahol Beregi Oszkár minden rajongójának szívesen ad autogrammot. Ma az autogrammdélelőttök egészen divatosak, mint ahogy divatörület maga az autogramgyűjtés is. Egyes nagy emberek autogrammjáért nehéz pénzeket ígérnek az autogrammvilágpiacra és a művész-autogrammok között Beregi Oszkár aláírását első helyen jegyzik, mondhatnánk igen magas árfolyammal.

A Beregi Oszkár köré fonódó érdeklődésre mi sem jellemzőbb, minthogy a közönség köréből igen sokan határozott kérései keresték fel az aradi Bloch H. papírüzletet: és a ké-

get arra kérték fel, hogy készítsessen fényképeket a művésztől. A cég eleget is tett a kérelemnek és el is készítette a művészi kivitelű levelezőlapokat, amelyek 8 lejes árban

Károly volt trónörökös Genfben tanácskozott Filipescuval.

Az extrónörökös inkognitóban érkezett Genfbe, ahol több román politikussal tárgyalt.

Genfből jelentik: Beavatott helyen úgy tudják, hogy néhány nappal ezelőtt automobilon Párisból Genfbe érkezett Károly volt román trónörökös, aki itt több jelentékeny román politikussal, így Filipescuval is tárgyalt.

kaphatók a papírüzletben, de az autogrammdélelőttünkön a szerkesztőségünkben is megvásárolhatja a közönség, hogy Beregi nyomban saját fényképét dedikálja.

Az Aradi Közlöny autogrammdélelőttjének minden Beregi-rajongó szívesen látott vendége lesz.

tehát az is, akinek legrejtettebb vágya, hogy szemtől-szemben szuffita és rivalda nélkül láthassa Beregit, eljöhet szombaton 11—1-ig szerkesztőségünkbe, hogy egy éltőcses szép emléket szerezzen: beszél Beregivel és autogrammot kapott a magyar színészet legnagyobb nagyszerűbb reprezentánsától.

A volt trónörökös inkognitóban jött Genfbe, de ottléte élénk feltűnést keltett. A volt trónörökös kétnapos tartózkodása után ismét automobilon ment vissza Párisba.

A Graf Zeppelin pénteken hajnalban startol Tokióban.

Az utolsó pillanathan halasztották el a léghajó indulását. — Félig megfulladva egy japán potyautast fedeztek fel a Graf Zeppelinben. — Kétszáz jent lopott, hogy a léghajóval megszökhessen. — A kedvezőtlen időjárás késleltette a Graf Zeppelin indulását.

Tokióból jelentik: Tegnap egész éjszaka dolgozták a Tokió melletti repülőtéren a Graf Zeppelin startjának előkészítésén. Hajnali két órakor tízezrekre menő tömeg várta a léghajó elindulását, amelyre megjelent a japán tengerészeti miniszter és a kormány több tagja. A kasimagaurai repülőtér körül emberek ezrei állottak, akik egész éjszaka ott tartózkodtak, hogy szemtanúi legyenek az elindulásnak. Az utolsó percben azonban olyan esemény történt, amely felborított minden számítást.

Amikor a léghajót ugyanis kivontatták a hangárból, az egyik motorgondola a földhöz ütközött és megsérült.

Eckener dr. erre kénytelen volt közölni, hogy a startot elhalasztja, míg a gondolat kimen javítják. Amikor ezt az összegyűltektől domására hozták, a lakosság hangos szavakban adott kifejezést csalódásának.

A mechanikusok nyomban megkezdték a megsérült gondola kijavítását.

Eckener dr. kijelentette, reméli, hogy a javítási munkálatok ma este hat órára befejeződnek és megtörténhetik a start.

A léghajó átkutatásakor újabb meglepetés érte őket. Megállapítást nyert, hogy

egy japán potyautas a csomagfülkébe szorult. Ott találták meg, félig megfulladva. A potyautas-életet orvosi kezelés alá vették, majd átadták a hatóságoknak.

New Yorkból jelentik: Az Associated Press tudósítása szerint Eckener dr. reméli, hogy tokiói időszámítás szerint ma este 10 órakor, középeurópai időszámítás szerint délután két órakor megtörténik a start. A meteorológiai jelentések szerint a léghajó indulása kedvező időben történik meg.

Tokióból jelentik: A Graf Zeppelin japán időszámítás szerint este 10 órakor, középeurópai időszámítás szerint ma délután 2 órakor felszállt és elindult világkörüli útjának harmadik szakaszára. Az elindulás egy órával később és ezzel kimenekült kellemetlen helyzetből az egyik utas, aki a Tokióból jövő expressz lekéste.

Megelőzőleg a tengerre két torpedó indult ki, amelyek szikratávirattal adtak jelt az időjárásról.

A tengeren teljes szélcsend uralkodott és a Zeppelin kedvező időjárásban indult el. A léghajóra tegnap kivitt élelmiszer és a lég-

Gyomorrontás, gyomorégés, fejfájás,

rendetlen székelés esetén ne használjunk mást mint dr. FÖLDES-éle SOLVO hashajtó pirulát. A legjobb vértisztító és epehajtó szer. — Kapható dr. Földes gyógyszerárában.

hajó megtöltésére fordított gáz értéke 830.000 dollárt tesz ki. Minden elővigyázat mellett is sikerült egy potyautasnak a léghajóra szökni, akit elindulás előtt leszállítottak.

A potyautas egy 18 éves fiatal ember, aki atyjától 200 jent lopott el, hogy a Zeppelinnel megszökhessen és világot lásson.

Mivel fiatal koru, felelősségre nem vonták.

Tokióból jelentik: Az este 10 órára, középeurópai időszámítás szerint délután két órára kitűzött startját a Graf Zeppelin az időjárási viszonyok váratlanul rosszra fordulása miatt elhalasztotta.

Tokióból jelentik: Éjfél előtt vált ismeretessé, hogy

a Zeppelin a kedvezőtlen idő miatt az utolsó percben kénytelen volt útját elhagyni és előreláthatólag csak a hajnali órákban startol Amerika felé.

A hajó fedélzetén 19 utas utazik a világkörüli ut harmadik szakaszára. A személyzet száma 41-ről 42-re emelkedett, mert az a mérnök, akit Friedrichshafenből különböző műszerekkel előre küldtek Tokióba, a Graf Zeppelinnel utazik tovább.

New Yorkból jelentik: Tokióból érkezett jelentések szerint Hakaido környékén felhőszakadásos viharról érkeztek jelentések és emiatt dr. Eckener a Graf Zeppelin utirányát megváltoztatta. Először kelet felé fog menni és csak azután változtat a léghajó irányát.

Nagy tűz pusztított az aninai bányatelepen.

Meggyuladt a szénház az egyik tárnában. — Többen életveszélyes sérüléseket szenvedtek.

Resicáról jelentik: Tegnap este hat óra tájban tűz ütött ki az aninai bányatelep Hungária nevű tárnájában. Szerencsére a legtöbb bányász már az első pillanatban észrevette a veszélyt, mire azonban a kijáráshoz értek,

a mérges kőszénházok belehelése következtében nyolc munkás eszméletlenül terült el a földön.

A tűz rohamosan terjedt tovább a szomszédos tárnákra, leirhatatlan pánikot és rémületet idézett elő a munkáscsaládok körében. Az épségben maradt tárnák munkásai és a mentőosztagok azonnal a végveszélyben forgó bányászok segítségére siettek. Novi József főaknász vezette a mentési munkálatokat, miközben ő maga is életveszélyes sérüléseket szenvedett. Hosszabb időbe került, amíg sikerült kimenteni az eszméletlen állapotban lévő haldokló munkásokat. A tűz egyébként nem okozott nagyobb károkat.

Unnepélyesen felavatják az aradi Iparosotthont.

Szeptember 7-én és 8-án országos kongresszus lesz Aradon. — Dizmesteravatás és az ünnepek programja.

(Arad, augusztus 22.) Az Ipartestületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottsága szeptember 7-én és 8-án tartja meg évi közgyűlését és az országos iparoskongresszust Aradon.

A kétnapos aradi ünnepek iránt általános érdeklődés nyilvánul meg az ország minden részéből. A szövetségi közgyűlésen az országos iparoskongresszuson kívül Arad iparosságának házi ünnepet is tart ekkor, mert ezeknek az ünnepeknek kapcsán fogja felavatni pompás, új kulturházát. Az iparos kulturház avatása kapcsán diszmesteravatás is lesz, még pedig ősi szokások szerint. E napon újból meg fog eleyenedni a becsület és tisztesség céh világának egy kis töredéke, visszavárzsolva a mult idők ama boldog világát, amelyben a kisipar még érték és kincs volt és amelynek tagsorába csak olyan kipróbált és bevált mesterek kerülhettek, akik tényleg és valóságban a mesteri címéért tudtak emelkedni.

Az ünnepek keretében fog lezajlani még az aradi Iparosok Hitelszövetkezetének harminc éves jubileuma is, amely intézmény büszkesége annak az alkotó munkának, amelyet a szorgalom és összetartás ugyszólván semmiből teremtett meg és virágoztatott fel.

Az iparos ünnepek sorát a kulturház felavatása nyitja meg. Az avató ünnepet a reggeli órákban tartják a kulturház nagytermében. Az elnöki megnyitót Reinhart Gyula, az avató beszédet dr. Gabos Jenő mondja. Ezután a kulturház márványcsarnokának leleplezése következik s ekkor Zima Tibor szövetségi elnök mond beszédet. Délután 11 órakor veszi kezdetét az országos iparoskongresszus. A megnyitó beszédet ezúttal is Zima Tibor szövetségi elnök tartja. Előadók: Szabó Béni, Szabó Károly, Reinhart Gyula, Moskovitz Izidor, Bustya Béla és Rácz Emil lesznek.

Délután fél öt órakor folyik majd le az Iparosok Hitelszövetkezetének harminc éves jubileuma, amelynek szónokai: Assael Károly és Bakács Miksa. A diszmesteravatás fél hétkor kezdődik, Reinhart Gyula főcéhmester vezetése alatt. Ez alkalommal négy új mestert avatnak. A mesteravatási szertartás lezajlása után pedig „mesterasztalt” ülnek, úgy, mint egykor híres „céhuramék”. Hétfőn, szeptember 9-én délelőtt 10 órakor lesz az országos iparoskongresszus folytatása és befejezése után az Ipartestületek Szövetségének évi közgyűlése.

Ki akarta fosztani az aradi postát egy nemzetközi betörő.

Alig szabadult ki a fegyházból, máris újabb betörést tervezett. — Betörőt fogtak ma éjjel az aradi postán. Beszélgetés az elfogott kasszafuróval.

(Arad, augusztus 22.) Veszedelmes betörőt tetek ma este az aradi főpostán ártalmatlanná. Egy Magyarországról megszökött gonosztevő, aki csak a közelmúltban szabadult ki a fegyházból, be akart törni a posta pénztárába. A portás azonban idejében észrevette és azonnal értesítették a rendőrséget, amelynek segítségével a betörőt letartóztatták.

Coltan Péter portás este kilenc óra körül a főposta földszinti részén egy gyanús kinézésű férfit figyelmesen, aki a pénztárba vezető ajtó mellett húzódt meg. A portás abba az irányba ment, amikor azonban a gyanús idegen észrevette menekülni próbált és leszaladt a pincébe. A postáról azonnal telefonon értesítették a rendőrséget, ahonnan Popovics komiszár Sava és Zavaluta detektívekkel, valamint több rendőrrel együtt azonnal megjelent a helyszínen és a betörő kérésére indultak.

A pincében két óra kutatás után sikerült a betörőt elfogni,

aki az ott felhalmozott iratok közzé rejtőzött el. A lábát azonban meglátta Rotar rendőr és letartóztatták.

Minden ellenkezés nélkül adta meg magát a betörő és egykedvűen türe, hogy bíljenset rákjanak kezeire.

Az udvaron azután elmondta, hogy Horváth Gyulának hívják és öt nappal ezelőtt szökött át Magyarországról a határon. Átkutatták zsebeit és igen jól betörőszerszámot találtak nála. Popovics komiszár kérdésére bevallotta, hogy

nem volt pénz és be akart törni a postára és a kasszát akarta kifosztani.

Minden esztűsége el volt készülve és épen ezért a legmodernebb betörőszerszámokkal szerelte fel magát. Már este nyolc órakor elrejtőzött a posta épületében és éjjelig akart ott várakozni, hogy azután, amikor minden elcsendesedik, végrehajtsa tervét.

Elmondta azután, hogy

augusztus ötödikén szabadult ki a soproni fegyintézetből ahol különböző büncselekmények miatt öt évet és három hónapot ült,

mint jóviseletű rabot azonban feltételesen szabadlábra helyezték, mert büntetésének több mint kétharmad részét kitöltötte. Ahogy a fegyházból kiszabadult, elhatározta, hogy Törökországba megy, ahol munkát akart vállalni. Pénze azonban elfogyott és gyalog tette meg utjának egy nagy részét.

Aradra érkezve elhatározta, hogy betörést fog elkövetni és úgy szerez pénzt, hogy aután tovább folytathassa utját Törökországba.

Ezután a postán megmutatta Popovics komiszárnak, hogyan akarta a betörést elkövetni. — Elővette szerszámait és részletesen megmagyarázta, hogyan szándékozott a kasszát kifúrni.

A betörőt ezután bekisérték a rendőrségre, ahol azonnal megkezdték kihallgatását.

Az Aradi Közlöny munkatársának alkalma volt az éjszaka folyamán beszélgetést folytatni az elfogott betörővel, aki egykedvűen vette tudomásul letartóztatását.

— Nem sikerült, raitavesztettem — mondotta vidám hangon és közben fekete bajuszát igazgatta. Nem volt más mit tennem. Munkát kerestem, nem találtam. Pénzen nem volt, már napok óta a Maros partján a kukoricásban húzódtam meg éjszaka. Tennem kellett valamit. Ha sikerült volna a betörés, akkor azonnal továbbutaztam volna Törökország felé.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított annak megállapítása céljából hogy nem e terheli még egyéb büncselekmény is a letartóztatott betörő lelkét és hogy nem voltak-e bűntársai, akikkel együtt kitervezte az aradi posta pénztárának kifosztását.

Megszavazzák Aradváros idej költségvetését.

Az 1929. évi budget 147 milliót tesz ki. — Nagyonbarányu beruházások szerepelnek a költségvetésben.

(Arad, augusztus 22.) Az új közigazgatási törvény — mint ismeretes — jogot ad az Interimár bizottságoknak arra, hogy költségvetési ügyekkel foglalkozzanak. Ennek alapján dr. Lutai Cornél interimár-bizottsági elnök rendeletet adott ki a pénzügyi szolgálatnak, hogy sürgősen készítse el Arad 1929 évi költségvetését.

A munkálatok már a befejezéshez közelednek,

A tengerbe veszték a svájci óceánrepülőket

Párisból jelentik: A New York Herald jelentése szerint amerikai időszámítás szerint éjjelkor még nem érkezett jelentés az eltűnt svájci óceánrepülőkről. Most már biztosra veszik, hogy a repülőket a tengerbe veszték. A tengerészeti minisztérium rendeletet adott ki

Nyári Színház.

Szombaton és vasárnap

BEREGI

és társulatának bucsuelőadása.

Lyon Lea. Nöstény ördög.

(Bródy Sándor.)

(Schönherr — Mórion Zsigmond.)

Jegyek a téli színház pénztáránál.

Borzalmas vasúti szerencsétlenség Ausztriában.

Gyors- és személyvonat karambolja. — Eddig öt halottat és husz súlyos sebesültet huztak ki a romok közül.

Bécsből jelentik: Ma délelőtt 12 órakor a Trauerbahnon súlyos vasúti szerencsétlenség történt.

A Prágából Olaszországba menő gyorsvonat a párhuzamos vágányok közül a rosszra futott és a nyílt pályán teljes erővel nekiment egy szembejövő személyvonatnak.

Mindkét mozdonyvezető az utolsó pillanatban látta a katasztrófa közelcédét, igyekeztek a mozdonyokat lefékezni, de az összeütközés nem volt elkerülhető.

A borzalmas katasztrófa után a két vonat romjai közül eddig 5 halottat és 20 súlyos sebesültet huztak ki.

A sebesültek közül többnek állapota életveszélyes. Eddig nem sikerült kideríteni, hogy hogyan került a gyorsvonat az ellenkező sínparra.

Irodalom és művészet

* Beregi Oszkár és társulata szombaton és vasárnap ismét vendégszerepel Aradon. Beregi Oszkár, a magyar színjátszó művészet legragyogóbb képviselője az elmúlt turnéjának befejezése után szombaton új turnét indít el Aradon, amelynek során Aradon két napot időzik, még pedig szombaton és vasárnapon. A két napon három előadást játszik. Szombaton este Bródy Sándor gyönyörű és felejthetetlen drámájában, Lyon Leában lép fel, amelyben Lyon rabbit játsza, vasárnap délután ezt az előadást mérsékelt helyárrakkal megismétlik, míg vasárnap este Schönherr idegfejesítően izgalmas és erotikus darabja: a Nöstényördög a műsrdarabja Bereginé és együttesének. Beregi a csendőrt alakítja benne és magának az előadásnak egyik érdekessége az, hogy Beregi most Aradon egészen őtmodernizálta a drámát, amely így egészen friss, mai szint kapott. Beregin kívül mindkét este Kerékjártó Olga és Darvas Ernő játszanak kitűnő szerepeket. Jegyek a téli színház jegypénztárában válthatók.

* Galetta Ferenc Csehszlovákiába szerződött. Galetta Ferenc, az aradi színház társulat volt bonvivánja és főrendezője az új szezonra nem marad Aradon, amennyiben Földes Dezső nyugatszlovén színház társulatához szerződött.

Egy hollandi halász utja a Zuider-See-től Aradig

Marinus ter Elst, akiből a Zuider-See egyrészenek kiszáritása világjárót csinált, Aradra érkezett. — Mire jó a globetrotter emlékkönyve? — Egy szétsodort család érdekes története.

(Arad, augusztus 22.) Valahol a Zuider-See partján rosszul ment a halászat egy békés ifju hollandusnak, mire elhatározta, hogy más foglalkozást keres magának. És felcsapott globetrotternek. A vállas, szőke ifju, névszerint *Marinus ter Elst* magára húzta az ékes nemzeti viseletet, a fekete bugyogósnadrágot, a felkunkorodott orru hatalmas facipőt, a piros bluzt és elindult a zajló világba, új élményeket, kalandokat keresni. Marinus ter Elst 4 esztendő óta járja a világot és levelezőlapok eladásából tartja fen magát. Eddig bejárta egész Közép- és Észak Európát és utjában most elvetődött Aradra, hogy bámulatra gerjessze a sétálókat és bemutassa, hogy néz ki egy eleven, nemzetiruhás hollandus. A világjáró halász könnyen kapható intervjúra, bár rögtön leszögezi:

— En nem vagyok olyan, mint a többi világjáró. Nem csinállok üzletet a dologból, nem megyek, mint mások, üzletről-üzletre, hanem megelégszenek azzal, ha az uccán járóknek eladok pár levelezőlapot és annyi jövedelemre teszek szert, amennyiből épen fentartom magom.

— És mi adta az ötletet a világjárásra?
Az egészségtől duzzadó, jóképű fiatalember vállatvon:

— A Zuider-See egyrészt felszáritották, hogy termőföldet csináljanak belőle. A halászat alaposan lecsökkent, úgy, hogy a kormányknak kellett segítyben részesíteni a halászokat. *Nem akartam a segélyből élni (?)* és elhatároztam, hogy körüljárjam a világot és megírom élményeim.

— Hogyan fogadták utközben?
— Mindenütt jól — hangozott a válasz — amikor megtudták, hogy hollandi vagyok, kedves fogadtatásban részesítettek. De ez természetes is, mi nem harcoltunk a háboruban és Hollandiának nincsenek ellenségei. Most a Balkánra és Ázsiába indulok.

A globetrotter-halász vaskos köteteket vesz elő. Mind telve emléksorokkal, fényképekkel és autogramokkal. Feltűnően sok a női fénykép. Ugyilátszik Hollandiát a nők is erősen kedvelik...

— Ezt a hölgyet Drezdában ismertem meg — állít meg a lapozgatásban. Csinos nő fényképe, a hölgy egy kirakatban ül és vidám arccal pezsgőspoharat ürit ki. Alatta ez áll: Totti, az éhezőművész, aki egyfolytában 46 napot koplalt — Akkor koplalás után volt — magyarázza a hollandus, amikor fejcsóválva a pezsgőspoharat veszem újból szemügyre.

Tovább lapozok. Magyarországi emlékek. Az egyik oldalon ez áll: — *Kedves Hildus, most Keszthelyen nyaralok, jól érzem magam. A ti címetekre irányítom a hollandust.* — *Laci.* A gyakorlati érzékű, ismeretlen Laci ugyilátszik meg akarta spórolni a bélyegköltéséget és ilyen, egészen eredeti módon levelezett ideáljával. Valamivel tovább egy pesti cím szerepel. Alatta: — *Hozzatok küldön a mellékelt hollandust, fogadjátok jól, megérdemli, mert rokonszenves tő — Laci.* És ugyilátszik az ajánlások mindenütt megtették a hatásukat, mert a világjáró két teljes hónapig időzött Magyarországon és lelkesedve — már amennyire egy nyugodt vérmérsékletű hollandus lelkesedni tud — beszél élményeiről.

— Melyik a legérdekesebb élménye? — teszem fel a kérdést.

— Budapesten történt, szinte meszeszerűen valószínűtlenül hangzik a történet. Az uccán megyek és németül megszólít egy csinos lány, megkérdező, tényleg valódi hollandus vagyok-e. Megnyugtattam és beszélgetve haladtunk az uccán. Egyszerre egy ur szólít meg. Kérdezi honnan jöttünk, mire megmondtam neki, hogy egyedül vagyok, a hölgyet csak most ismertem meg. Bemutatkozik és a leány elsikoltja magát és elajul. Amikor magához térítettük, kiderült, hogy apa és leánya találkoztak. Az apa a háboru alatt a fronton volt, fog-

ságba esett és csak most került nemrég haza. Közben arról értesült, hogy családja halott-nak gondolta. A felesége közben meghalt, lánya ismeretlen helyre költözött. A volt hadifogoly Budapeستől 25 kilométernyire fekvő községbe költözött és ott teremtett magának existenciát. A leány közben egy budapesti cég gépirónője volt és nem is sejtette, hogy apja él. Az én hollandus ruhám hozta őket össze.

— Nevük?

— Nem mondhatom meg, mert megkér-

Kinevezték a közigazgatási reformot végrehajtó aradi bizottságot

A prefekturális bizottság elnöke dr. Lázár Agoston alispán. — Tíz bizottság működik a megyében.

(Arad, augusztus 23.) Ma megérkezett az aradi prefekturára az új közigazgatási törvényt végrehajtó bizottság kinevezése. Mint azt megírtuk, dr. Lázár Agoston alispán felterjesztette a végrehajtó bizottságok névsorát, azonban utólag egyes változtatásokat kellett a névsoron eszközölni és ezért a kinevezés mostanáig késett.

Arad megye tíz járásában a főszolgabírák elnökletével neveztek ki bizottságokat. Mind-egyiknek az illetékes főbíró kivül két tagja

Popescu Péter aradi munkaügyi vezérfelügyelő nyilatkozik a lupényi eseményekről

Váratlanul tört ki a sztrájk. — A bányagazgatóság megakadályozta, hogy kellő időben Lupényba érkezessen. — Popescut előléptették.

(Arad, augusztus 22.) Nagy feltűnést keltett Aradon az a hír, amely szerint a minisztertanács a lupényi események miatt felfüggesztette Popescu Péter aradi munkaügyi vezérfelügyelőt. Popescut — a bucaresti-i jelenések szerint — azzal vádolják, hogy nem látta előre a bekövetkezett eseményeket és téves jelentésekkel félrevezette a munkaügyi minisztert. Azonkivül a sztrájk kitörésekor kötelessége lett volna nyomban Lupényba utazni, ehelyett csak a vérontás megtörténte után érkezett a helyszínre.

A felfüggesztésről szóló hivatalos rendelkezés a mai napig nem érkezett meg Aradra és ezért Popescu Péter tovább folytatja működését.

Popescu ma ismét a Zsilvölgybe utazott, ahol — a felfüggesztés híre előtt kapott kormány megbízatás alapján — a lupényi események ügyében ankétet tart. Elutazása előtt a vezér felügyelő fogadta az Aradi Közlöny munkatársát, akinek a következőket jelentette ki:

— Nem felel meg a valóságnak az az állítás, hogy én félrevezettem volna felettes hatóságomat. Bár jól ismertem és ismerem a Zsilvölgyben uralkodó helyzetet.

a sztrájk kitörése mégis váratlanul ért. A bányagazgatóság az oka annak, hogy nem érkeztem meg kellő időben,

mert nem értesített a sztrájk kitöréséről. — Csak későn a dévai munkáshelyező hivatal útján kaptam erről jelentést, de akkor már elment az utolsó vonat. Erre a dévai hivatal útján autót kértem a bányagazgatóságtól.

amely azonban megtagadta kérésem teljesítését.

Szünidőre diákok kötetenként 2 lejért olvashatnak KERPELNEK.

tek. Nem akartak a lapokban szerepelni. Két hétig voltam az ő vendéjük.

— Mikor szándékozik hazatérni? — hangozott az utolsó kérdés.

— Azt hiszem 1932-re kész leszek utam-mal és akkor hazamegyek irni. Szeretnék már otthon lenni, mert szép a világ, kedvesek az emberek és érdekesek a kalandok, de legjobb mégis csak otthon, a Zuider-See partján.

A bus hollandus elköszön és vállas alakja nemsokára eltűnik a korzózó tömegében. A magas, szőke, érdekes ruházatu idegen után sokan fordulnak meg. Meg kell állapítani, főként a nők szemlélték érdeklődve. Hollandia Aradon is jó fogadtatásra talált...

Marosi Rudolf.

van. Az aradi bizottság elnöke dr. Lázár Agoston alispán, tagjai: Demian Simion dr. ügyvéd, Jegesy Károly dr. városi főügyész és Hunyár Algernon ügyvéd. Az aradi bizottság a prefekturán fog működni. A kinevezett végrehajtó bizottságok az új közigazgatási törvény életbeléptetése által előállott új helyzetet tanulmányozzák és a speciális helyi viszonyok tekintetbevételével eszközlik az új törvény végrehajtását.

Ezért érkeztem meg csak a véres események után Lupényba. Az ellenem hozott vádak már az eddigi vizsgálat folyamán megdőtek. Semmi részem a kiobbant eseményekben nem volt, semmi vád nem terhelhet, mert mindenkor a munkásság érdekeit védtem a bányagazgatósággal szemben és kötelességemet mindenkor lelkiismeretesen végeztem el. Nyugodt lelkiismerettel várom tőle a vizsgálatot, amelynek adatai engem fogják igazolni.

Popescu elutazása után miniszteri rendelet érkezett az aradi munkaügyi inspektorátusra, amellyel közölte, hogy a vezér felügyelőt egy fizetési osztállyal előléptette. Az előléptetésről, amely a felfüggesztés híre után általános meglepetést keltett, Popescut táviratilag értesítettek.

Egymillió pengővel károsította meg hitelezőit egy budapesti nagykereskedő

Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy nemrég megszökött Budapestről Hecht János szesznagykereskedő. Az eltűnés után a feljelentések egész tömege futott be a főkapitányságra, amely szerint a nagykereskedő körülbelül egymillió pengővel károsította meg hitelezőit. A kiadott körözövel alapján Linzben felismerték és letartóztatták Hechtet, akit tegnap adtak át a magyar hatóságoknak. A nagykereskedőt, akinek gazdag rokonai eredménytelenül kísérelték meg hitelezőkkel való megegyezést, ma letartóztatták és a Markó-uccai fogházba kísérték.

APOLLO SPION THEA von HARBOU P. Ismeretlen regénye. WILLY FRITSCH. R. ELBIN ROGGE. Diná GRALLA szociális vigasztalás KISASSZONY, FIZETEK!	MA, PENTEKEN 5, 7 és 10 órakor ALLANDO sikert aratott SÁRGA LILIAM BIRO LAJOS világhírű színműve Fészerpöben: BILLIE DOVE - CLIVE BROOK	URANIA
--	---	---------------

H I R E K.

»Humbug az egész, ez a per pedig cirkusz,«

mondotta a Tuka-per mai tárgyalásán Bazsovszky volt zsupán. — A szlovák néppárt hécsi irodájának nem voltak irredenta céljai.

Pozsonyból jelentik: A Tuka-perben ma befejezték Völgyi ezredes kihallgatását és azután megeskették. Ezután Hilzner István közjegyzőt, Grbac Orlovot, a szlovák néppárt tagját hallgatták ki, Grbac vallomása Tukára kedvező volt, mert hangoztatta, hogy Tuka mindig azon a véleményen volt, hogy nem a revolúciót, hanem az evolúciót kell előkészíteni. Elismerte, hogy a szlovák néppárt Bécsben tartott fenn irodát, annak azonban nem voltak irredenta céljai. A Rodobrana tagjait nem oktatták magyar tisztek és az ő kerületében egyetlen magyar tagja sem volt a Rodobranának.

Ezután Bazsovszky Lajos volt zsupán kihallgatása következett. Párhuzamot vont Tuka és Belinszky között. Amíg Tuka mindig jó szlovák volt, Belinszky alkalmazkodó ember, aki ezelőtt nagy magyarnak vallotta magát, majd vad szlovák lett. Mindenáron igyekezett Tukának ártani és többször hangoztatta, hogy Tukát meg kell mérgezni. Belinszky abnormalis ember, aki túl sokat foglalkozott transszendentális dolgokkal. Az elnök ezután megkérdezte, hogy mi a véleménye arról, hogy Tuka összeesküvést tervezett. A tanu erre nagy feltűnés közben ezket mondja:

— Humbug az egész, ez a per pedig cirkusz.

Az elnök rendreutasítja a tanut, mert cirkusznak nevezte a törvényszéket. Fél 12-kor szünetet rendeltek el, amely után folytatták a tanukihallgatásokat.

— Időprognózis. Jórészt felhős idő, lényegesen hőváltozás, inkább hőemelkedés és egyes vidékeken eső várható.

— Hadügyminiszteri cáfolat a stefanesti-robbanás ügyében. Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium megcáfolja azt a hírt, hogy a stefanesti-i erődben két héttel ezelőtt robbanás történt volna, amelyet eltitkoltak. A hadügyminisztérium cáfolata szerint csupán annyi történt, hogy egy kézigránát felrobbant és két katona könnyebben megsebesült. Anyagi kár egyáltalában nem volt.

— Boneu Vazul átadta főjegyzői hivatalát. Boneu Vazul megyei főjegyző, akit — mint megírtuk — a belügyminisztérium távirati rendelete a minisztériumba helyezte át, ma délben átadta hivatalát dr. Nichin János helyettes főjegyzőnek. Boneu a jövő hét elején utazik el Aradról, hogy a miniszteri rendeletben előírt nyolc nap alatt új beosztásában jelentkezzen.

— Megérkezett Aradra az új nyugdíjtörvény. A hivatalos lap ma Aradra érkezett száma közli az új nyugdíjtörvényt. Az új törvény kimondja, hogy a harminc évi szolgálattal rendelkező tisztviselők, amennyiben az átszervezés folytán kiesnek állásukból, illetve feleslegessé válnak, teljes fizetéssel nyugdíjazhatók. A korhatár továbbra is 60 év maradt. A legfontosabb része az új törvénynek az, amely az esküt nem tett tisztviselőkre vonatkozik. Ezek a törvény megjelenésétől számított hat hónapon belül esküt tehetnek és ennek alapján megkapják nyugdíjukat.

— Kommunista összeesküvést lepleztek le Athénben. Athénből jelentik: A kormány kommunista összeesküvést leplezett le, melynek célja volt, hogy szeptember elsején döntő forrongást rendezzen. A leplezés folytán számos résztvevőt letartóztattak és ezzel lehetetlenné tették a forrongás kitörését.

— Szent István napi üdvözetek. Budapestről jelentik: A Szent István napi ünnepségek alkalmával Hoover, az amerikai Egyesült Államok elnöke, Boris bolgár cár. Fuad egyiptomi király üdvözlő táviratot küldtek Horthy Miklós kormányzónak, Miklós osztrák köztársasági elnök pedig kabinetirodája útján szóbelileg tolmácsolta üdvözlését a bécsi magyar követségnek.

Cigarettapapir-monopóliumot kér egy külföldi tröszt.

Az osztrák, magyar és cseh gyárak trösztje kölcsönajánlatot tett Romániának. — Negyven százalékos haszonrészesedés az államnak.

Bucurestiből jelentik: A cigarettapapir gyártásának monopóliuma ügyében tegnap megjelent a kereskedelmi minisztériumban Wolf Szigfrid osztrái gyáros, az osztrák, magyar és cseh cigarettapapirgyárosok trösztjének képviselőjében és ajánlatot tett a monopólium elnyerésére vonatkozólag. Az ajánlat szerint a

tröszt többmillió lej kölcsönt adna a Casa Autonomanak és ezzel szemben cserében

megkapná a cigarettapapir és hüvely gyártásának monopóliumát.

A kölcsön 30 évre szólna és lejártá után a tröszt által felállított gyárak teljes felszerelésükkel az állam tulajdonába mennének át. A kölcsönön kívül 40 százalékos haszonrészesedést ajánl fel a tröszt a cigarettapapir és hüvely gyártása után. A bucuresti-i lapok valószínűnek tartják, hogy a kölcsön megvalósul és a tröszt megalapítja a monopóliumot.

Réthy József öccse levelet írt Californiából

A „Californiai Magyarság“ szerkesztő-tulajdonosa megköszöni az Aradi Közlönynek és az aradi újságíró-társadalomnak a részvétet, melyet Réthy József halálakor tanusított,

(Arad, augusztus 22.) Ma reggel Californiából levél érkezett az Aradi Közlöny szerkesztőségébe. A levelet Réthy Gyula József, a Californiai Magyarság című napilap szerkesztője és tulajdonosa küldte, akinek bátyja volt Réthy József, az Aradi Közlöny április 10-én elhunyt felelős szerkesztője. Réthy Gyula József évekket ezelőtt került ki Amerikába és ott érte a lesújtó hír, hogy bátyja váratlanul meghalt. A levélben megrögzött szavakkal mond köszönetet azért a mély részvétért, ami Arad társadalmában Réthy József halála alkalmával megnyilvánult. A levél a következő:

„Nagyságos Főszerkesztő uram, nemrégiben sulvos operáción estem keresztül és csak most köszönhetem meg Önnek és a vezetése alatt álló szerkesztőség valamennyi tagjának azt az őszinte kártársi lojalitást, melyet tragikus véget ért bátyám halála alkalmával tanusítottak. Azt hiszem felesleges megemlítenem, hogy a tragikus eset módfelett lesújtott és

nagyon sajnálom, hogy nem adhatok alkalom

A prágai fősintér és egy cégvezető feleségének szerelmi regénye

Amikor a kutyapécér asszonyt szöktet. Kéjútazás a tengerpartra. Hűtlen szeretője szemeláttára mellbe lötte magát a csalódott fősintér.

Prágából jelentik: Nesvera Jazomir prágai fősintér romantikus szerelmi regénye néhány hét előtt nagy port vert fel a prágai sajtóban.

A fiatal kutyapécér ugyanis megszöktette egy prágai cégvezető bájos fiatal feleségét és meg sem állt vele a dalmát tengerpart egyik kies, eldugott furdőhelyéig. A prágai rendőrség a férfi feljelentésére asszonyszöktetés címén elfogató parancsot adott ki Nesvera ellen, aki azonban a messze dalmát tengerparton fittyet hányt a rendőrség elfogató parancsának. A napokban azonban tragikus fordulatot vett a romantikusnak indult szerelmi regény. Az történt ugyanis, hogy a fiatal asszony három nap előtt váratlanul hazaérkezett Prágába azzal az elhatározott szándékkal, hogy férjével kibékül és visszatér hozzá.

Azonban csakhamar visszajött a csábító Nesvera is asszonya után és könnyöggel próbálta rávenni a fiatal asszonyt arra, hogy térjen vissza

— Sátorban üdül a beteg angol király. Londonból jelentik: A király ismét visszatért üdülőhelyére, ahol hatalmas sátrat építenek és György király itt szándékozik üdülni.

Nincsen annál poloska,
Kinél LOVAS kirtja:
Arad, Strada Oltuz (Illés-uca) 111.

— A karlsbadi sakkverseny. Karlsbadból jelentik: A nemzetközi sakkverseny tizennyolcadik fordulóján Thomas könnyen nyert Mensik kisasszony ellen. Míg a Tartakower és Becker-játszma remis-vel végződött. A többi játszma eddig nem nyert befejezést.

höz és maradianak továbbra is közös háztartásban. Az asszony azonban nyúlászik meguntta a fiatal pécér szerelmét, mert kérésének nem volt hajlandó eleget tenni, sőt egy kávéházban, ahova a sintér követte őt, nagyobb botrányt csapott. Rendőrt hivatott, aki a szerelmes legényt az elfogató parancs alapján letartóztatta. Tegnap engedték ki Nesverát a rendőrség fogházából és Nesverának első utja persze hűtlen szerelméhez vezetett, akinek ismét könyörögni kezdett, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony azonban újra elutasította, mire

Nesvera revolvert rántott és az asszony szemeláttára mellbe lötte magát.

Életveszélyes sebesüléssel azonnal a kórházba szállították ahol állapota olyan súlyos, hogy eddig még csak meg sem próbálkoztak műtétet végrehajtani rajta, hogy a golyót eltávolítsák, olyan súlyos az állapota.

első tánc-colo n kezdődik
szeptember 5-én
THEMES városi táncstermben.

— Folyik a vizsgálat a borossebesi fapanama ügyében. Goma Pál dr. vezérfelügyelő szorgosan folytatja a vizsgálatot a borossebesi fapanama ügyében. Ma délelőtt és délután folytonosan kihallgatásokat eszközölt, az esti órákban pedig a borossebesi érdekeltség regisztereit és megrendelő lapjait vizsgálta felül. A vezérfelügyelő holnap reggelre befejezi a vizsgálatot és visszajön Aradra, ahonnan délután utazik tovább Bucuresti felé.

Telefon 70.

ERZSEBET SLAGERMOZGO

Telefon 70.

Ma d. u. 5, 7 és 9 órakor a kollektív kertben

Premier!

Filmesoda!

LILI DAMITA és WLADIMIR GAIDAROW

„Asszony a kinpadon“ (Válóperes hölgy)

10, 15, 20 és 25 lejes helyárakkal.

Legközelebb:

CHAPLIN

a kabaréban

Betty Balfour és a Tiller-görlökkel

LEGUJABB.

Miss Universe ma éjjel átutazott Aradon.

Rövid beszélgetés a magyar származású szépségkirálynővel,
Goldarbeiter Liesl-lel.

(Arad, augusztus 22.) Ma éjszaka a budapesti gyorsal rendkívül érdekes vendég utazott át az aradi állomáson. A galvestoni világszépségversenyen első díjat nyert Miss Universet, a bécsi Goldarbeiter Liesl hozta a nemzetközi gyors, aki a sinaiai játéklklub meghívására jött Romániába.

Az egyik I. osztályú fülkében kereste föl az Aradi Közlöny munkatársa Miss Universt, a magyar származású bécsi szépségkirálynőt. Társaságában volt Dumitrescu Magda, Miss Románia is, aki, mint ismeretes, a galvestoni világszépségversenyen a második díjat nyerte.

Tekintettel a zsufolt házakra, a SPION és a KISASSZONY FIZETEK című filmeket szombaton is vetíti az APOLLÓ-MOZGÓ.

— A magyarok kongresszusának küldöttsége Horthy kormányzónál. Budapestről jelentik: Ma délelőtt a magyarok világkongresszusának küldöttsége tisztelgett Horthy Miklós kormányzónál. A fogadtatás a márványteremben történt és az üdvözlő beszédet Jósika Herczeg Imre mondta. A kormányzó a következőket válaszolta: Vigyék el a magyar nemzet üdvözlését azoknak is, akik nem tudtak a kongresszusra eljönni. Fejezzék ki előttük az egész magyar nép önzetlen ragaszkodását. A beszéd után a kormányzó cerclet tartott.

— Halálozás. Juhász Ferenc nyug. főkalauz folyó hó 22-én, 64 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 23-án délután 5 órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

— Nem engednek ellengyűléseket Ausztriában. Bécsből jelentik: A politikai körök erősen izgatja a vasárnapi nemzetvédő gyűlés, amelyet Gablitz községben akarnak megtartani. A szocialisták ugyanis ellentűntetésre készülnek. A minisztertanács tárgyalta a sankt-lorenzói véres összeütközést és elhatározta, hogy rendeletet fog kiadni, amelyben megtiltja, hogy ellengyűléseket tartsanak.

— Halálos szerencsétlenség a brádi állomáson. Brádról jelentik: Halálos szerencsétlenség történt a brádi állomáson. A 3373. számú tehervonat tolatás közben elütötte Mot János fékezőt. A szerencsétlenül járt vasutas azonnal meghalt.

— Felhívás a továbbszolgáló altisztekhez. Az „Uniunea Subofiterilor pensionari din România” ezton értesíti az összes továbbszolgáló altiszteket, akik az egyesület tagjai, hogy szeptember 15-ig jelentkezzenek az egyesület irodájában (Str. Cornel Leucuta No. 20., Mossóty-telep) az összes birtokukban lévő igazoló iratokkal. Közljék egyben az érdekeltekkel, hogy 6 hónapon belül szerezzék be a nyugdíj elnyeréséhez szükséges iratokat. Továbbá a csatolt területen maradt továbbszolgáló altisztek — ha a román hadseregben nem is szolgáltak — valamint a hozzátartozóinak nyugdíja is revízió alá kerül.

— Annyi interjút adtam már. — mondotta Miss Universe munkatársunknak — a világszépségverseny óta, hogy magam sem tudom, mit nyilatkozzak. Fáradt vagyok, pihenni szeretnék, mert nagyon kimerített a hosszú utazás és sok ünneplés.

Galvestonról csak ennyit: Gyönyörű szép álmom volt mindaz, amit ott végigéltem.

Goldarbeiter Liesl magyarul köszönt vissza a bucsuzásnál, amely a temesvári gyors indulása folytán hamar bekövetkezett. Temesváron teljes napot időzik Miss Universe, ahol ünnepélyesen fogadják és bankettet is adnak tisztelőire.

— Véresre verte az erdőmestert. Az ügyvédség eljárását indított Morusca Péter bodrogi lakatos ellen, aki a fahu határában megtámadta Baban Dimitrie pécskai erdőmestert és egy vasruddal úgy elverte, hogy eszméletlenül állapotban vitték kórházba.

— Dr. Éles Gézáné csemegeüzletét nyit. Egy közismert aradi uriaszony érdekes üzleti vállalkozásáról veszünk hírt. Arról van ugyanis szó, hogy a közeljövőben a régi Éles Ármin-cég helyiségében modern fűszer- és csemegeüzletet nyit meg dr. Éles Gézáné. Az átalakítási munkálatok már javában folynak, úgyhogy a jövő hó első napjaiban már meg is nyílnak Arad legújabb csemegekereskedése, amelyet dr. Éles Gézáné saját maga fog vezetni.

— Nyugdíjasok figyelmébe. Az aradi nyugdíjas vasutasok egyesülete ezton közli az érdekeltekkel, hogy a CFR., valamint a MÁV.-nyugdíjasok illetményei hétfőn, folyó hó 25-én déli 12 óráig lesznek kifizetve. Ugyanekkor vehetik át illetményeiket a vidéken tartózkodó nyugdíjasok is. Továbbá, hogy évente csak két szabadjegyre van joguk a nyugdíjasoknak a rezsi-jegyeket pedig a további intézkedésig használhatják és a faultárvnyokat megszüntették.

Keleten áll a harc.

Az orosz csapatok ismét betörték Kinába és három várost elfoglaltak.

Karbinből jelentik: Az orosz csapatok Duhon és Nikon vidékén, Pogranicanaja közelében többször betörték kínai területre és gabonát, valamint élő állatokat vittek magukkal. Ludjon vidékén három várost foglaltak el. A Dalai Nar vidékén tovább folytatják az ágyuzást. A kínai csapatok ma fokozták a csapatok és löszerek szállítását.

A szociáldemokraták általános sztrájkjal fenyegetőznek.

A minisztertanács Lupényre vonatkozó határozatait elszabotálták. — Egy újságíró nyomozása a helyszínen. — A Cuvantul három kellemetlen kérdése.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Cuvantul ma a következő három kérdést intézi a kormányhoz:

1. Nevezze meg a belügyminiszter, kit nevezett ki Hunyad megye prefektusává és ki zsírálja a megye ügyeit? 2. Mennyi időre szól az új prefektus megbízatása? 3. Mikor lépett az új prefektus hivatalába?

A minisztertanács határozatának szabotálása meglehetősen izgalmat kelt politikai körökben. Főleg a szociáldemokraták türelmetlenek a szankciók elmaradása miatt. Mirescu szociáldemokrata képviselő erre nézve a következőket mondotta:

— A szociáldemokrata párt a legélesebb hadjáratot indítja a kormány ellen, ha nem alkalmazza teljes szigorúsággal a szankciókat a lupényi katasztrófa előidézőivel szemben. Nem riadunk vissza a legerélyesebb eszközök igénybevételeitől sem és

ha másképen nem tudunk eredményt elérni, úgy általános sztrájk proklamálásával fogjuk a kormányt kényszeríteni a lupényi tömeggyilkosok megbüntetésére.

A szociáldemokraták elkeseredését látjuk igazolni az a cikk is, amelyet Paukerov Leonard újságíró írt, aki részletes újságírói vizsgálatot végzett az augusztus 6-iki eseményekkel kapcsolatban. Paukerov a következőket írta:

— A „Fumex” reprice. Ismét forgalomba került a néhány év előtt oly nagy népszerűségnek örvendett „Fumex”, a dohányosok előtt jól ismert mentholos preparátum, amely kellemes ízt ad még a legrosszabb dohánynak és cigarettának is. Ez a kiváló szer már kapható minden dohánytözsdeben ára 30 lej.

— Orvosi hír. Dr. Mandel László fogorvos szabadságáról hazaérkezett, rendelését megkezdte Simonyi-ucca 13.

— Knaurs „Világtérképe” Nagyszebenben rendelhető meg. A közelmúltban jelent meg a rémet könyvpiacra Knaurs németnyelvű „Világtérképe”. Az izlésesen kiállított könyv negyven színes térképet tartalmaz és megtaláljuk benne az egész világ pontos térképét. Knaurs világtérképe egyike a legértékesebb munkáknak, amely a világháború óta megjelent és a térképeken kívül foglalkozik az egyes államok statisztikai adataival és több mint huszezer földrajzi nevet tartalmazó utmutatót közöl. A szerkesztés elismerésreméltó munkáját dr. Riedel Johannes végezte. A világtérkép atlasz a nagyszebeni Kraftt és Drotleff Részvénytársaságnál rendelhető meg.

— Jó emésztésünk lesz, ha reggelként éhgyomorral egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszunk.

— Két nyár — két világ. Ha szembesítjük az utolsó békenyár és az idei nyár képeit és eseményeit, mintha két külön világ találkoznánk. A Színházi Élet e heti számában bemutatja 1914. nyarának szenzációs eseményeit s a következő oldalakon az idei nyár tipikus képeivel találkozhat az olvasó. A Színházi Élet e heti új számából kiemeljük a következőket: Harsányi Zsolt cikke külföldi tapasztalatairól, Balassa József dr. kritikája a magyar írók nyelvtudásáról, Csáki Franciska képes beszámolója nyaralásáról, Paul Whitemann, a jazzkirály nyilatkozik Lehár Ferencről és Kálmán Imréről. Incze Sándor népszerű hetilapja ezen a héten új regényt kezd. Címe: „Zaber alhadnagy furcsa története.” Írója: az új orosz irodalom egyik legérdekesebb egyénisége: Jurj Tinjanov. Ezenkívül szenzációs kottamelléklet, Divat, Autó, Sport és Rádiórovatokat közöl még az új szám, amelynek ára 40 lej, negyedévi előfizetési díj 450 lej. Kiadóhivatal: Budapest VI., Aradi-ucca 10. sz.

Vasárnaptól
Pezsgős éjszakák.
«Egy párisi hamupipóka meseje»
az Apollóban.
Szombattól
Izgalmas cirkuszi kalandorfilm:
LEOPARD LADY
az Urániában.

— Beszéltem a hatóságok embereivel, orvosokkal, munkásokkal és kétségtelenül konstátálhattam, hogy a vérengzést nem a munkások provokálták. Rozvan prefektus szétosztásra szólította fel a munkásokat a villamos üzem mellett, mire azok így feleltek:

— Adja meg a bányaigazgatóság, amit ígért és mi azonnal beszüntetjük a bérharcot.

— A prefektus azonban nem akart erről a kérdéstről beszélni és kiadta az intézkedést a legerélyesebb eszközök felhasználására. Ha a hatóságok megpróbálkoztak volna az összes békés eszközökkel, akkor nem történt volna a vérontás. Ehelyett az történt, hogy sortűzzel és puskatussal mentek nekik a munkásoknak, azután kitalálták, hogy a fegyveres beavatkozásra azért volt szükség, mert a munkásság katonákat ölt és sebesített meg.

Ezzel szemben lupényi orvosok őszintén bevallották, hogy a kórházba nem hoztak egyetlen sebesült katonát sem és Radut sem késelték meg a munkások.

A művezető halálának hírért is szándékosan terjesztették és a rokonok meg is érkeztek a temetésre és csak akkor látták, hogy Radu makkegészséges, nincs semmi baja. Paukerov szenzációs cikke politikai körökben óriási fel-tűnést keltett és különböző kommentárookra adott alkalmat.

FUMIEX

Dohánynevesítő, minden tőzsdében kapható. Alkalmazható cigarettára, szivarra és pipadohányra. Ara 30 lej.

FUMIEX

KÖZGAZDASÁG.

A Frankfurter Biztosító válságának szenzációs részletei.

A biztosított feleket nem fenyegeti veszély. — Konjunktúrális üzletek, melyekkel nem bírt megbirkózni a konzervatívnek hitt konszern.

(Frankfurt, aug. 22.) Közép-Európa, de bátran elmondhatjuk, hogy egész Európa gazdasági életében, talán a Stinnes-konzern válsága óta, nem fordult elő olyan megrázó és jelentőségében messze kiható esemény, mint a Frankfurter Allgemeine Versicherungs-Aktiengesellschaft konszernjének az a krízise, mely ugyyszólván egyik napról a másikra vált nyilvánvalóvá. Hogy ez a hatalmas, évtizedek óta fennálló konszern is ennyire alá volt vetve a jelenlegi gazdasági helyzet szélsőségeinek, azt talán Európaszerte nem akad ember, aki elhítte volna. A nyilvánosság ugyanis vajmi keveset tudott arról, hogy ez a hatalmas és régi konszern, melyet Németország egyik legkonzervatívabb biztosítóvállalatának tartottak, modern, sőt túlmodern üzletekkel foglalkozik, melyek nem is szorosan a biztosítással függenek össze. Az új világkonjunktúra, a részletüzlet volt az, mely alapjaiban megingatta ezt a világvállalatot. A részletüzlet konjunktúrájának hajnalán ugyanis a Frankfurter Biztosító Társaság vezetősége óriási kereseti lehetőségeket látott a részletüzlet finanszírozásában és először hitelbiztosítással, később exporthitelbiztosítással, majd részlet-hitelbiztosítással kezdett el foglalkozni és végül átvette a finanszírozó bank szerepét is.

A normál hitelbiztosításnál a hitelezetűl adott váltó négy garántáló kézzel megy keresztül, míg eljut a biztosító társasághoz, tehát a biztosító társaság már csak akkor fizet, ha az előtte levő három garántáló kéz közül egyik sem váltja be a váltót. A Frankfurter konszernnél azonban ez másképpen volt s nem kevesebb, mint négy finanszírozó bankot alapított a saját keretén belül. Most erősen tartja magát az a hír, hogy a részletüzleten elszívott veszteségek több mint 15 millió márkát tesznek ki.

A válság első és legfőbb okozója az, hogy a Frankfurter konszern különböző biztosítási és hitelbiztosítási ügyletekből kifolyóan 160 millió birodalmi márkát kitevő 90 százalékos garanciát vállalt ügyfeleikért. A Frankfurter részvényesei azok elsősorban, akik veszteni fognak, a hatalmas konszern krízisének. Ami a biztosított feleket illeti, azokat egyáltalán nem fenyegeti veszély. Mint ismeretes ugyanis, a válság nyilvánosságra kerülése után, a konszern vezetősége azonnal intenzív tárgyalásokba fogott elsősorban az érdekelt bankokkal és a hatalmas Allianz und Stuttgarter konszernnel és ideiglenes határozatot hoztak, melynek értelmében az Allianz kötelezte magát, hogy átvesszi a Frankfurter konszernnek minden a direkt biztosítási ügyletekből származó szavatosságát. Így tehát az Allianz csak a viszontbiztosításokból és a hitelbiztosítási finanszírozásokból eredő garanciákat nem vette át.

Ezzel tehát a Frankfurter konszern biztosított feleinek kérdése meg lett volna oldva, de még mindig nyitott kérdés maradt magának

a konszernnek az existenciája. Legutóbb azonban a Frankfurter konszern vezetősége végre megtudott állapotodni a konszern mögött álló D-bankokkal arra nézve, hogy átveszik a garanciát azokért a 160 millió birodalmi márkát kitevő kötelezettségekért, melyeket a Frankfurter konszernje vállalt.

Ezzel tehát olyan megoldást sikerült teremteni, amely megmentette a konszern a felszámolásra fenyegető veszélyétől. A Frankfurter konszern szoliditása, korrektsége és sziklaszilárd helyzete eddig ugyanis valóságos fogalom volt s ezt a hiedelmet a közönöségben még intenzívebbé tette az a körülmény, hogy Németország pénzügyi kariatidjai, az összes D-bankok érdekelve voltak a Frankfurter Biztosítóval és résztvettek részvényeinek tőzsdéi lanszírozásában. Az általános nézet az, hogy évtizedek óta nem érte a részvényeseket ilyen csalódás, mint most, midőn a Frankfurter Társaság részvényei tönkrementek.

Az őszi trágyázás.

Írta: Roth Károly agrármérnök, Medias.

Az őszi gabonafélék, különösen az őszi búzának istállótrágyával való trágyázását a régi 3 nyomású gazdálkodásból átvette a mai új gazdálkodás üzemrendszer is. De a földművelés intenzív tételével és így abból a körülményből kifolyólag, hogy a kalászosokat a sokkal jobbedvezőbb kapásnövények lassanként, de állandóan háttérbe szorítják, az istállótrágyázással az őszi vetéseknél fel kellett hagyni. Mert ha a rendelkezésünkre álló szántóföldnek 25 százalékát kapások termesztésére fordítjuk, akkor az ilyen gazdasági üzemekben egyéb kultúrnövények, kalászos és takarmánynövényeink részére nem marad istállótrágyánk. Így szükségesnek mutatkozik, hogy utóbbi terményfélék hozadékának emelésére műtrágyát használjunk.

Már az a körülmény is, hogy a kalászosok fejlődési időtartama jelentősen rövidebb, mint a kapásnövényeké s gyökérzetük nem oly durva, arra késztet bennünket, hogy a kalászosok alá a könnyebben oldható műtrágyát adjuk, viszont a nehezebben oldódó istállótrágyát a kapások részére tartsuk fenn.

Ami a trágyázás kivételét illeti, ugy a trágyavetés céljára szántott földet azonnal el kell simítani s katasztrális holdként a föld minősége szerint, valamint tekintettel az előveteményre, 75—100 kg. műtrágyát szórunk ki és alaposan beboronáljuk. Aztán a talajt néhány napig ülepedni hagyjuk. Mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a talaj átfagyása kisebb ott, ahol az a vetés idején már le van ülepedve és tömörebbé vált, mint ez a túl laza állapotban bevetett talajnál előfordul.

A superphosphat-trágyázást alkalmazhatjuk közvetlen a vetés előtt, vagy röviddel a vetés után is s a talaj phosphorsavtartalma szerint ajánlatos katasztrális holdként 75—150 kg.-ot adnunk. A superphosphat tapasztalat szerint előnyösen szórható ki a vetés előtt, miután sekélyen szántunk be, mert így könnyebben jut hozzá a gyökérzetéhez. Tudvalevő ugyanis, hogy a phosphorsav ellentétben a nitrogénnal, lassabban hat a talajban.

(Vége következik.)

= ZÜRICHBEN NYITÁSKOR ÉS ZÁRÁTKOR IS, 3.08.50 A LEJ.

= Bucaresti-i tőzsdézárás. Dövizárak:
6.59.75, Berlin 40.11.50, London 816 és háromnyolcad, Newyork 168, Milánó 8.80.75, Zürich 32.40, Prága 4.98.75, Bécs 33.75, Budapest 29.38.50, Varsó 19. Valuták: Márka 40.30, sterling 815, francia frank 6.65, svájci frank 32.70, olasz lira 8.86, dollár 167.50, osztrák schilling 23.75, magyar pengő 29.40, csehszlovák korona 5.02.

Kóbor Tamás:

A HÁZASSÁG CSÓDJE

cimű szenzációs cikksorozatot közli

a budapesti

UJSÁG

augusztus 11-től,
vasárnaptól kezdve
hétköznapokon is.

43 millió lejre perelték be Temesvár városát.

Elkeseredett harc a temesvári monopólium miatt. — Egy bucaresti-i egyesület beperelte a várost.

(Temesvár, augusztus 22.) Már régen elkeseredett harc folyik egy bucaresti-i szociális egyesület és Temesvár városa között egy moziengedély miatt. A harcnak ma érdekes fejleményei támadtak, amennyiben az egyesület, amelynek fővédnöknője egyébként Cantacuzino hercegnő, 43 millió pert adott be a város ellen. A beadvány szerint az egyesület ez év áprilisában engedélyt kapott a kultuszminiszteriumtól arra, hogy Temesváron mozi létesíthessen. A város az egyesület beadványával, amelyben az építkezési tervek jóváhagyását kérte, csak július 2-án foglalkozott és akkor elutasította a kérvényt. Az elutasítás — mondja a bírósághoz intézett beadvány — nem alapult törvényes rendelkezéseken és csak arra volt jó, hogy megvédje a város mozi monopóliumát. Ezért 1929 november 1-től 1930 november 1-ig napi 60.000 lej kártérítést két megítélni, ami összesen negyvenhárom millió lejt tesz ki.

A Temesváron folyó mozihatár ügyében egyébként Goma Pál dr. vezérfelügyelő, aki most Arad megyében folytat vizsgálatot, vezetett le Temesváron a miniszterium megbízásából vizsgálatot, azonban annak eredményét hirt ismerik, miután a vezérfelügyelő nem nyilatkozott a vizsgálatról. A város az ügyel kapcsolatban ismét leszögezte, hogy ragaszkodik monopóliumához.

Flóktelep: TIMISOARA, Bulevardul Berthelot 23.
 Crep de chin ruhák ... 1200 Lejtől
 Foulard ruhák ... 1400 Lejtől
 Parisietto ruhák ... 800 Lejtől
 Grisette ruhák ... 600 Lejtől

Kérem a címre figyelni!

Őszi és téli felöltő és ruhanajdonságok megérkeztek
PLESZ GYULA céghez Arad
 Központi női ruhanagyruház, a színház hátsó bejáratával szemben

Flóktelep: CLUJ, Cal. Reg. Ferdinand 25.
 Őszi divatfelöltők ... 900 Lejtől
 Téli kabátok ... 1000 Lejtől
 Szőrmés divatkabátok ... 1500 Lejtől
 Szőrmebundák ... 5000 Lejtől

Kérem a címre figyelni!

Rádióműsor

— Romániai idő. —

PÉNTEK, augusztus 23.

Bucuresti 19. Rádióhangverseny. 22. Hangverseny. 22.30. Hegedűhangverseny. 23.15. Gramofonzene. — Belgrád 19. Rádió-kvartett. 21.30. Rádiókvartett. 22.50. Citerahangverseny. 23.50. Gramofonhangverseny. — Berlin 20. Hegedűhangverseny. 21. Zenekari hangverseny. — Népoly 22.02. Puccini: A nyugat leánya c. operájának közvetítése. — Wien 19. Zeneakadémia. 21.05. Zenei humoreszkek. — Budapest 10.15. A rádió házitriójának hangversenye. 10.30. Hírek. 10.45. A hangverseny folytatása. 13.05. Katonazenekari hangverseny. — 13.25. Hírek. 13.35. A hangverseny folytatása. 18.15. Cigányzenekari hangverseny. 21.10. Részletek Erkel „Hunyadi László” című operájából. Előadják: Sándor Erzsébet, Bodó Erzsébet, Székelyhidú Ferenc dr. és Palló Imre, a m. kir. Operaház művészei. Utána kb. 23. Hírek. 23.15. Gramofon tánczene. 0.30. Cigányzenekari hangverseny.

SZOMBAT, augusztus 24

Bucuresti 19. Jazz-band. 22. Hegedűhangverseny. 22.45. Katonazene. — Belgrád 18.50. Rádió-kvartett.

21.25. Zenekari hangverseny. 23.25. Jazz-band. — Berlin 20. Zenekari hangverseny. 20. Mandolinhangverseny. 20.35. Hogyan utazzunk állatokkal ... vagy emberrel (felolvasás.) 21. Kabaré 25 évvel ezelőtt. — Prága 17.30. Jazz-zene. 20.45. A tamburicaegyüttes hangversenye. 21. Rádiókabaré. 23. 26. Katonazene. — Wien 17. Délutáni hangverseny. 19. Mesék a nyárról és a napról. 19.35. Kamarazene. 22. Arkady Awerstschenko: „Der Selbstmörder” színművének előadása. Utána esti hangverseny. — Budapest 10.15. Palalaikazenekari hangverseny. 10.30. Hírek. 10.45. A hangverseny folytatása. 13.05. Hangverseny. 1. a) Frescobaldi: Toccata; b) Beethoven: F-dúr-szonáta, op. 10. (Gábor.) 2. a) Dr. Hans Pless: Das Lied des Einsamen; b) Csajkovszky: Pique dame — románc; c) Halévy Zsidónő-ária. (Feldau.) 3. a) Schubert: G-dúr Impr.; b) Chopin: G-moll Prelude; c) Chopin: F-moll és Gesdúr etude. (Gábor.) 4. a) Mascagni: Parasztszücsület, Santuzza áriája; b) Wagner Tannhäuser — Erzsébet imája. (H. Feldau Julia.) 13.25. Hírek. 13.35. A hangverseny folytatása. 15.30. Hírek. 17.45. Hírek. 18.10. Dr. Buda László felolvasása: „Napi jeremiádok.” 18.45. Zenehumorista hangverseny. 21. Cigányzenekari hangverseny. 23. Hírek. 23.20. Operettrészletek.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Bolthelyiség

a Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkánál, a hetipiac legélénkebb helyén

azonnalra kiadó.

HATSCHEK, Str. Mărășești 58—60.
(Kossuth-ucca), földszint 4.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
 felel.

INGYEN AD minden felvételhez egy művészi kivitelű nagytáblát és egy zsebtükröt, saját arcképpel **Stojkovits és Békés** P. Avram Iancu (Szabadság-tér)

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 8 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzottak. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbélveggel ellátott kérdézködéskérésre válaszolunk. Ajánlatok feligés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL ▲ ▲

LEVELEZÉS.

FÜGGETLEN uriember szeretni vágyó asszony barátságát keresi. Választ „Szeretni tudok” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába. 4446

ALKALMAZÁS.

VILLANYSZERELŐ és műszerész tanulókat felvesz Gáspár, Neuman-palota. 4437

ÜGYNÖKÖK nagy vevőkörrel textilszakmába felvételnek. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 4308

KERTÉSZT keresek azonnali belépésre. Ajánlatok fizetési igényekkel Glück Fülöp. Alba-Iulia. 4389

EGY ÜGYES fiatal bőrkereskedősegéd állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 4418

ROMÁNUL perfektil tudó pénztárkezelőnt keresek. Ajánlatok „Komoly munkaerő” jeligen az Aradi Közlöny kiadójába. 4438

LAKÁS.

A FÖTÉREN két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra kiadó. — Hatschek, Str. Mărășești 58—60 szám. (Kossuth-ucca) földszint 4.

A VOLT SZABADSÁG-TÉR KÖZELÉBEN két szobás, szükséges mellékkel-ségekkel álló udvari lakás kiadó. — Hatschek, Str. Mărășești 58—60 szám. (Kossuth-ucca) földszint 4.

A FÖTÉREN, kétszobás, szükséges mellékkel-helyiségekből álló udvari lakás kiadó. Hatschek, Str. Mărășești 58—60 sz. (Kossuth-ucca) földszint 4

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ALIG HASZNALT 508 típusú Fiat-autó. jutányos áron eladó. Érdeklődni Vesescu, Betegsegélyző. 4451

MORMOTTA BUNDA, bőrdő, utazó koffer, antik varróasztalkák, könyvszekrények, szekrények, komódok, sokféle szekrény, szőnyegek, zongorák, festmények, antik óra, fotelok, komplett ebédő- és szalonberendezések, storeok, tükrök, aranyozott asztal, asztalok, székek, kristály tárgyak és dísz tárgyak, stb. eladók. Salgóné bizományi üzlete Str. Horia 1. (Neuman-palota.) 600

KERESEK megvételre használt, de csakis kitűnő karban lévő boroshordókat 20—35 hl. nagyságban, továbbá pálinkafőzőüstöt, ászokhordókat, borszivattyút, borprést. Jochmann Károly, Periamos. 4425

KERESEK Biedermayer álló tükröt, antik porcellánokat, poharakat, különböző butorokat, antik szalonokat, órákat, dísz tárgyakat, vitrineket, stb. Kívánatra házhoz is megyek. Salgóné bizományi üzlet, Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

NAGYMENNYISÉGŰ PLÉHPÁNT eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1151

ÜRES FESTÉKES HORDÓK eladók. — Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1454

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 050

INGATLAN.

ELADÓ 5 hold elsőosztályú szántóföld Arad-Gai-on, a Neuman-féle gyár közelében, a Buják-féle birtokból jutányos áron. Cím: Secărean V., Deva. 4409

Galsán

3½ katasztrális hold szőlő, két kolnával, teljes berendezéssel, természettel együtt 250 ezer lejért eladó. Bővebbet úv. Schenk Antalné, Strada Pipos 24. sz.

ÜZLETEK.

Moara de vindut.

Vind din mâne libera, 1 moara de foc cu corbuni de lemn. Motor 25 HP. cu 4 pietrii (2 porechi.) No. 36. Lângă drumul de țară și vizari de stația CFR. Aciuța. Adresa Gheorghe Tamsa in Plesuța (Jud. Arad.) 4447

KÜLÖNFÉLEK.

FIGYELEM! Szegény asszonyok részére városi szülésznő Marcu Anna, Strada Consistoriului (volt Batthvány-u.) 16. 4180

Maculatura papir 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
 Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

Eredeti angol **CASTROL MOTOR OIL**, a páratlan, leggazdaságosabb autólaj, egy ricinusolajkeverék, minden verseny győztese, valamennyi jobb garázsban és autózületben kapható.